

SÖDERKÖPING.SE

Riktlinjer för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) för äldre och personer med funktionsnedsättning

Diarienummer: 2021-00190

Antagen: 2019-12-17

Reviderad: 2021-11-09

Dokumentansvarig: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: Till vidare

Postadress

Söderköpings kommun
614 80 Söderköping

Besöksadress

Kommunhuset
Storängsallén 20

Kontakt

0121-181 00
kommun@soderkoping.se

Org.nr och webbplats

212000-0464
www.soderkoping.se

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 SOCIALTJÄNSTLAGEN.....	3
1.2 RIKTLINJER FÖR BISTÅNDSHANDLÄGGNING.....	3
2. UTGÅNGSPUNKTER FÖR BISTÅNDSHANDLÄGGNINGEN	4
2.2 VÄRDEGRUND.....	4
2.2.1 <i>Värdighetsgarantier</i>	4
2.3 SKÄLIG LEVNADSNIVÅ.....	4
2.4 LAG OM FÖRENTA NATIONERNAS KONVENTION OM BARNETS RÄTTIGHETER	4
2.5 KVARBOENDEPRINCIPEN.....	4
2.6 PRINCIPER I BISTÅNDSHANDLÄGGNINGEN	5
2.7 SAMORDNAD INDIVIDUELL PLAN, SIP	5
2.8 TIDSBEGRÄNSADE BESLUT.....	5
2.9 UPPFÖLJNING.....	5
3. HEMTJÄNST	7
3.1 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	7
3.2 INSATSER AVSEENDE SERVICE.....	7
3.2.1 <i>Underhållsstädning</i>	7
3.2.2 <i>Omvårdnadsstädning/hygienstädning</i>	8
3.2.3 <i>Tvätt</i>	8
3.2.4 <i>Inköp och ärenden</i>	8
3.2.5 <i>Matdistribution</i>	9
3.2.6 <i>Måltidsservice</i>	9
3.2.7 <i>Trygghetslarm</i>	9
3.2.8 <i>Tillsyn</i>	10
3.2.9 <i>Annat bistånd</i>	10
3.3 INSATSER AVSEENDE DEN ENSKILDES PERSONLIGA OMVÅRDNAD	10
3.3.1 <i>Dusch</i>	10
3.3.2 <i>Måltidsstöd</i>	10
3.3.3 <i>Social samvaro</i>	11
3.3.4 <i>Ledsagning</i>	11
3.3.5 <i>Avlösning</i>	11
3.3.6 <i>Egenvård</i>	12
3.3.7 <i>Färdsätt</i>	12
3.3.8 <i>Hemtjänst till barnfamilj</i>	12
4. DAGVERKSAMHET FÖR PERSONER MED DEMENSSJUKDOM	13
5. KORTTIDSBOENDE	13
5.1 VÄXELBOENDE	13
6. SÄRSKILT BOENDE	14
6.1 PARBOENDE	14

1. Inledning

Socialförvaltningens verksamheter ska genomföras av kommunens gemensamma värdegrund, helhetssyn, engagemang, nytänkande och tydlighet. som bygger på respekt för människans lika värde. Socialnämndens verksamheter har som inriktning att varje individ har ett egenansvar för sin tillvaro. Insatserna ges utifrån ett salutogent förhållningssätt, vilket innebär att förstärka och ha fokus på det friska och den enskildes egna förmågor. Socialtjänstlagen är överordnad riktlinjerna.

1.1 Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen är en ramlag som ger kommunerna möjlighet att anpassa sina insatser. Rätten till bistånd regleras enligt Socialtjänstlagen 4 kap. 1§.

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

I Socialtjänstlagens 5 kap. 4§ och 5§ regleras socialnämndens insatser när det gäller äldre. Socialtjänsten ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

1.2 Riktlinjer för biståndshandläggning

Riktlinjernas utgångspunkt är socialtjänstlagens värdegrund och Socialnämndens värdighetsgarantier.

Syftet med riktlinjerna är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar. Bedömningen görs alltid individuellt och den enskildes behov, omständigheter och livssituation är styrande.

Den individuella bedömningen kan medföra avvikelser från riktlinjer och innebära att omfattningen av beviljat stöd kan vara större eller mindre än vad som beskrivs i riktlinjerna.

2. Utgångspunkter för biståndshandläggningen

2.2 Värdegrund

I enlighet med Socialtjänstlagen 1 kap. 1§ är alla människor olika och lika mycket värda. Kommunen ska utgå från alla människors lika värde och rättigheter och ett demokratiskt synsätt ska präglade allt arbete. Varje enskilt möte ska präglas av respekt, hänsyn och förståelse för varandra.

I Socialtjänstlagens 5 Kap. 4 § återfinns den nationella värdegrunden för personer över sextiofem år; ”Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande”.

2.2.1 Värdegarantier

Socialnämndens värdegarantier har sin grund i den nationella värdegrunden och beskriver vad den enskilde kan förvänta sig när den får insatser från äldreomsorgen. De lokala värdegarantierna gäller från biståndshandläggarens beslut till verkställighet i både det ordinära och i det särskilda boendet.

2.3 Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras skälig levnadsnivå. Begreppet skälig levnadsnivå definieras inte närmare i lagen utan kan huvudsakligen utläsas av rättspraxis, d.v.s. genom domar, föreskrifter och allmänna råd.

Biståndet ska utformas så att det är funktionsbevarande och stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Skälig levnadsnivå ger uttryck för miniminivån vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde ovillkorlig rätt att välja insatser, oberoende av kostnad. Bistånd bedöms utifrån varje persons behov.

Av Socialtjänstlagen framgår att i begreppet skälig levnadsnivå ingår för den som beviljats särskilt boende att kunna fortsätta sammanbo med sin make/maka/sammanboende eller registrerad partner oavsett olika omsorgsbehov. Socialförvaltningen har möjlighet att avgöra om paret kan bo i samma lägenhet, samma avdelning eller samma hus. Denna bedömning görs utifrån de enskildas önskemål, behov och lokalernas utformning.

2.4 Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige, SFS 2018:1197.

Utifrån lagen ska barnets bästa alltid komma i första rummet. När en åtgärd rör ett barn ska barnets inställning så långt det är möjligt lyssnas till. Vid all handläggning och utförande av insatser ska barnets bästa tas i beaktan.

2.5 Kvarboendepincipen

Huvudprincipen är att människor med hänsyn till den enskilde individens önskemål och förutsättningar ska kunna bo kvar i sitt hem under trygga och säkra förhållanden.

Frånsteg från kvarboendepincipen kan komma att göras i de fall individens hälsa, säkerhet och omvårdnadsbehov inte längre kan garanteras i det egna hemmet. Vid mycket omfattande behov av insatser ska biståndsbedömningen beakta ekonomisk hänsyn exempelvis då kostnaden för insatserna i ordinärt boende överskrider kostnaden för en plats på särskilt boende. Hänsyn ska också tas till hemtjänstpersonalens arbetsmiljö. Undantag är vård i livets slutskede.

2.6 Principer i biståndshandläggningen

Insatser enligt SoL är frivilliga. Den enskilde är ansvarig för sitt liv och sina beslut. Det innebär att den enskilde har ett eget ansvar att själv försöka tillgodose sina behov, exempelvis byta bostad när den befintliga bostaden inte motsvarar behoven och ta del av information och erbjudanden om aktiviteter, stöd och hjälp som finns att tillgå. Den enskilde har rätt till bistånd från kommunen när hen inte kan tillgodose sina behov och när behoven inte kan tillgodoses på annat sätt. Socialtjänsten har en skyldighet att erbjuda stöd och hjälp när den enskilde uttömt sina egna möjligheter.

Information om valfrihetssystem inom hemtjänsten i ordinärt boende (LOV). Valfrihetssystem inom hemtjänsten innebär att den enskilde, efter att fått ett biståndsbeslut om hemtjänst, har rätt att välja vem som ska utföra insatserna. Valet kan göras bland de utförare som socialförvaltningen har godkänt och tecknat avtal med. Biståndshandläggare ska ge utförlig information till den enskilde eller dennes företrädare om de utförare som finns i kommunen.

2.7 Samordnad individuell plan, SIP

Samordnad individuell plan, SIP, är en plan som ska upprättas tillsammans med den enskilde om denne har behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård (Regionen) som behöver samordnas. SIP är lagstadgad i både Hälso- och sjukvårdslagen och Socialtjänstlagen. Syftet med den samordnade individuella planen är att tydliggöra vilka insatser den enskilde behöver och vilken vårdgivare som ansvarar för de olika insatserna.

2.8 Tidsbegränsade beslut

Enligt handläggning och dokumentation inom socialtjänsten är det lämpligt att tidsbegränsa besluten om behovet av insatserna antas kunna förändras över tid. Däremot är det inte lämpligt att tidsbegränsa andra former av insatser, exempelvis beslut om särskilt boende. I alla beslut ska det finnas ett förbehåll som gör den fortsatta giltigheten av beslutet beroende av en omprövning av handläggaren om behovet förändras.

Tidsbegränsade beslut ska alltid användas om biståndsbehovet bedöms vara kortvarigt, kan antas variera över tid eller är svårbedömt och kan antas förändras över tid. Besluten tidsbegränsas mellan en till tolv månader. Om ett beslut tidsbegränsas har handläggaren ansvar för uppföljning av insatsen och att det fattas ett nytt beslut i god tid innan det tidigare beslutet upphör att gälla.

Vid utskrivning från sjukhus ska beslutet alltid vara tidsbegränsat till maximalt en månad och uppföljning ska ske inom två veckor.

2.9 Uppföljning

Biståndshandläggarna ska regelbundet följa upp beslutade insatser när behoven förändras eller minst en gång per år. Uppföljning kan även föränsas av att synpunkter och klagomål har framförts av personen själv eller dennes närstående. Beslut om särskilt boende följs upp endast vid behov. Trygghetslarm följs upp vartannat år.

Uppföljningen syftar till att bedöma om den enskilde får sina aktuella behov tillgodosedda och om det är aktuellt att ompröva eller besluta om nya insatser. I uppföljningssamtalet undersöks den enskildes upplevelse av kvaliteten på till exempel bemötande, inflytande och genomförande. En sammanvägning och analys av det förändrade funktionstillståndet och tidigare beslutade insatser kan påverka och/eller förändra behovet av insatser. Uppföljningen kan leda till förändring av insatserna eller ny ansökan och utredning. Kvarstår samma behov kan det ändå innebära att målen med insatserna förändras.

Uppföljning kan genomföras genom telefonkontakt, videosamtal, hembesök eller vid vårdplanering. Uppföljningen ska bygga på samtal med den enskilde och uppgifter från utföraren. Vid behov kan handläggaren begära in läkarintyg och/eller funktionsbedömning.

3. Hemtjänst

Hemtjänst är ett bistånd i form av service och personlig omvårdnad i den enskildes bostad och är individuellt behovsprövad. Hemtjänst beviljas personer som på grund av fysiska, psykiska och/eller sociala funktionsnedsättningar eller andra orsaker behöver stöd och hjälp i den dagliga livsföringen och för att det ska vara möjligt för den enskilde att bo i det ordinära boendet.

Utformningen av hemtjänstinsatserna ska möjliggöra för den enskilde att bo kvar i sitt hem så länge det går. Hänsyn ska tas till den enskildes vilja. Efter sjukhusvistelse ska utgångspunkten vara att den enskilde ska återvända till sin bostad. Insatser i form av hemtjänst och hemsjukvård ska först ha prövats i hemmet innan beslut om särskilt boende eller korttidsboende kan fattas.

Med service avses exempelvis praktisk hjälp med bostadens skötsel, hjälp med inköp, tillredning av måltider samt distribution av färdiglagad mat.

Med personlig omvårdnad avses här de insatserna som därutöver behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Detta kan innebära hjälp med att äta och dricka, klä sig och förflytta sig, sköta personlig hygien och övriga insatser som behövs för att bryta isolering eller för att den enskilde ska känna sig trygg och säker i det egna hemmet.

Den enskilde ska i så stor utsträckning som möjligt vara delaktig i insatserna. För utförande av insatser i hemmet krävs att den enskilde är hemma.

Den beviljade hjälpens innehåll, dess omfattning och varaktighet ska framgå av utredning samt uppdrag.

3.1 Hälsa- och sjukvård

Personal inom hemtjänsten utför hälso- och sjukvårdsinsatser på delegering med ordination av legitimerad sjukvårdspersonal. Insatser såsom medicingivning, rehab träning med mera ges inte i form av bistånd då det är en hälso- och sjukvårdsinsats.

3.2 Insatser avseende service

Serviceinsatser är insatser såsom städ, tvätt, inköp, ärenden, matdistribution, måltidsservice samt trygghetslarm.

I serviceinsatser ingår inte trädgårdsarbete, snöskottning, storstädning, rengöring eller putsning av taklampor och kristallkronor, vädring av mattor, städning av källare och vindsutrymmen, hantering av ved samt diskning efter anhängiga och gäster eller saneringsstädning. Flytthjälp eller flyttstädning samt skötsel av husdjur ingår inte heller.

Hjälp med bankärenden eller praktisk hjälp med betalning av räkningar ingår inte i serviceinsatser. Om den enskilde inte kan ta eget ansvar för sin ekonomi kan enhetschef eller biståndshandläggaren vara behjälplig vid ansökan om god man.

3.2.1 Underhållsstädning

Insatsen syftar till att genomföra städning av hemmet. Behovsgrupp är personer som inte själva eller genom sammanboende klarar av att städa hemmet. Insatsens innehåll och utformning:

- Underhållsstädning utförs var tredje vecka.
- För ensamhushåll medges städning av två normalstora rum, hall, badrum och kök för ensamboende. För makar eller samboende medges städning av tre normalstora rum, hall, badrum och kök. Om bostaden har fler rum kan vilka rum som städas skiftas.

Dessa insatser kan ingå i städning beroende på vad som framkommer i biståndsbeslutet:

- Dammsugning, golv­torkning och damning etc.
- Rengöring och rensning av kylskåp/frys och skafferi samt torkning av köksluckor.
- Renbäddning kan ingå i städning, om det inte görs inom ramen för insatsen tvätt.
- Gardinbyte ingår inte men kan ombesörjas av Fixartjänst.
- Den enskilde ansvarar för att tillhandahålla utrustning och material.
- Städ medges inte om det i hushållet finns en sammanboende över arton år som har förmåga att utföra detta.
- Vid städning av minderåriga barns rum ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

3.2.2 Omvårdnadsstädning/hygienstädning

Insatsen syftar till att genomföra tätare städning. Behovsgrupp är personer som har ett utökat behov av städning och där vanlig städning är prövad och inte bedöms tillgodose behoven.

Insatsens innehåll och utformning;

- Enklare insatser motsvarande cirka femton minuter per tillfälle.
- Av uppdraget till utföraren ska tydligt framgå vad hygienstädningen ska innehålla.

3.2.3 Tvätt

Insatsen syftar till tvätt och klädvård av den enskildes kläder, handdukar och sänglinne.

Behovsgrupp är personer som inte själva eller genom sammanboende klarar tvätt och klädvård.

Insatsen innehåll och utformning:

- Tvätt utförs varannan vecka.
- Tvätt av den enskildes kläder, sänglinne och handdukar. Upphängning och torktumling.
- I insatsen kan byte av sänglinne och renbäddning ingå.
- I insatsen ingår strykning av den enskildes kläder.
- I insatsen ingår inte mangling och eller strykning av sänglinne och handdukar.
- I tvätt ingår inte tvätt eller strykning av medboende/närståendes kläder eller mangling och/eller strykning av sänglinne och handdukar.
- Tvätt medges inte om det i hushållet finns en sammanboende över 18 år som har förmåga att utföra detta.

3.2.4 Inköp och ärenden

Insatsen syftar till att inhandla och få hem dagligvaror och apoteksvaror. Behovsgrupp är personer som inte på egen hand, genom sammanboende och eller närstående eller på annat sätt kan inhandla dagligvaror och apoteksvaror. Insatsens innehåll och utformning:

- Inköp görs en gång i veckan för dagligvaror.
- Inköp görs en gång varannan vecka för apoteksvaror.
- Inköp görs vid den för hemtjänsten lämpligast affär med fullgott sortiment eller via beställning på internet.
- I insatsen kan stöd att planera inköp, beställa färdig matlåda från restaurang samt plocka upp varor ingå.
- I insatsen kan ingå rensning av mat i kylskåp och frys.

- Inköp medges inte om det i hushållet finns en sammanboende över 18 år som har förmåga att utföra detta.
- Den enskilde kan inte följa med vid inköp av dagligvaror.
- Inköp från specialbutiker, t ex Systembolaget eller butiker med specialsортiment, exempelvis djuraffär, ingår inte.
- Inköp av kläder kan i undantagsfall ingå, om det är uteslutet att anhöriga/närstående eller annan kan bistå vid detta köp.

3.2.5 Matdistribution

Insatsen syftar till att få färdiglagad huvudmåltid som levereras hem till bostaden.

Behovsgrupp är personer som har svårt att planera och tillaga huvudmål samt har svårigheter att ta sig till och från en matservering eller restaurang för att äta eller hämta mat hem. Insatsens innehåll och utformning:

- En portion färdiglagad mat levereras en gång per dag till bostaden minst 4 dagar i veckan
- Specialkost av medicinska skäl tillgodoses, önskemål om specialkost på grund av icke medicinska skäl ingår inte.
- Möjlighet att välja på en maträtt per dag och veckans rätt.
- I insatsen kan ingå att öppna matförpackningen.
- Matdistribution medges inte för gäster eller om det i hushållet finns en sammanboende över 18 år som har förmåga att utföra detta.

3.2.6 Måltidsservice

Insatsen syftar till att ge stöd i samband med måltider. Behovsgrupp är personer som inte själva kan klara av att värma mat eller utföra enklare tillagning av mat. Insatsens innehåll och utformning:

- I insatsen ingår att efter behov värma upp mat alternativt enklare tillagning såsom att koka ris, potatis eller pasta, steka ägg, koka gröt, laga omelett, fram- och avdukning, servera, skära, dela och/eller mosa maten samt diska.
- Översyn av köksbord och köksbänkar ingår.
- Översyn, rengöring och/eller rensning av kylskåp och skafferi kan ingå vid behov.

3.2.7 Trygghetslarm

Insatsen syftar till att ge trygghet i den enskildes bostad. Behovsgrupp är:

- Personer som på grund av fysiska, psykiska eller kognitiva orsaker upplever otrygghet i bostaden och har behov av att kunna tillkalla hjälp som inte går att planera i förväg.
- Personer som själva förstår och förmår att använda trygghetslarmet.

Insatsen innehåll och utformning:

- Individens ansvarar för att tillhandhålla nyckel till bostaden.
- Vid ökad larmfrekvens hos den enskilde kan det vara ett tecken på förändrade behov av insatser, uppföljning kan då vara aktuellt.

3.2.8 Tillsyn

Insatsen syftar till att ge trygghet i bostaden. Behovsgrupp är personer med tillsynsbehov där behovet av trygghet inte kan tillgodoses med enbart trygghetslarm. Insatsens innehåll och utformning:

- I första hand sker tillsyn via telefon eller annan välfärdsteknik och i andra hand genom besök av personal i bostaden.
- Nattetid sker tillsyn i första hand via nattkamera eller annan välfärdsteknik och i andra hand genom besök av personal i bostaden.
- Tillsyn innebär inga praktiska göromål om tillsynen visar att allt är bra med personen.

3.2.9 Annat bistånd

Insatsen syftar till att underlätta för personer med begränsad rörlighet att bo kvar i sitt hem. Den ska bistå med nödvändiga insatser som behöver skötas regelbundet, och som inte kan tillgodoses vid besök en gång per vecka. Behovsgrupp är personer som inte har daglig hjälp, exklusive tillsyn, men behöver stöd med praktiska dagliga serviceinsatser. Insatsens innehåll och utformning ingår sophantering samt att hämta post och eller tidning.

3.3 Insatser avseende den enskildes personliga omvårdnad

Vid ansökan om personlig omvårdnad, genomförs en bedömning av hur den enskilde klarar sina aktiviteter i det dagliga livet (ADL-bedömning) av kommunens rehabiliteringspersonal. Insatsen syftar till att tillgodose behov av personlig hygien, på och avklädning, toalettbesök samt förflyttning. Behovsgrupp är personer som på grund av fysiska och eller kognitiva begränsningar samt risk för fall har svårt att själva utföra personlig omvårdnad. Personer med stort hjälpbehov kan behöva insatser flera gånger under dygnet. Insatsens innehåll och utformning:

- Insatsen kan bestå av hjälp att förflytta sig, sköta sin hygien, hjälp med toalettbesök, hjälp med på - och avklädning samt bäddning.
- Rengöring av glasögon, hörapparat samt rollator och rullstol kan ingå vid behov.
- Översyn av toalett och handfat kan ingå i insatsen.

3.3.1 Dusch

Insatsen syftar till att tillgodose behov av tvättning av kropp och hår. Behovsgrupp är personer som på grund av fysiska och kognitiva begränsningar samt risk för fall har svårt att genomföra dusch eller delar av momentet. Insatsens innehåll och utformning:

- Insatsen medges en till två gånger per vecka.
- I insatsen ingår hårvård såsom kamning, rullning/föning av håret samt okomplicerad nagelvård.
- Stödet kan även vara att det finns personal på plats när den enskilde duschar själv.
- Medicinsk fotvård utförs inte.

3.3.2 Måltidsstöd

Insatsen syftar till att ge stöd i samband med måltider. Behovsgrupp är personer som behöver stöd och eller hjälp att äta och dricka samt sällskap, motivation och tillsyn under måltiden. Insatsens innehåll och utformning:

- I insatsen ingår att stötta personer i samband med måltiden.
- Översyn av köksbord och köksbänkar ingår.

- Översyn, rengöring och/eller rensning av kylskåp och skafferi kan vid behov ingå.

3.3.3 Social samvaro

Insatsen syftar till att skapa meningsfullhet för den enskilde, upprätthålla sociala relationer samt ge möjlighet till utevistelse. Den ska utformas så att den enskilde kan skapa egna sociala kontakter eller delta i gemensamma aktiviteter. Behovsgrupp är:

- personer som av fysiska, psykiska eller kognitiva skäl har nedsatt förmåga att upprätthålla sociala relationer
- personer som riskerar social isolering
- personer som saknar ett eget socialt nätverk.

Insatsens innehåll och utformning:

- Insatsen ska i första hand stödja personen att knyta sociala kontakter, t ex öppen verksamhet.
- Insatsen kan ges enskilt eller tillsammans med flera personer.
- Social samvaro anpassas efter den enskildes behov och önskemål exempelvis promenad, samtal, tidningsläsning eller annat som är meningsfullt för den enskilde.
- Promenad till affär för mindre inköp kan ingå, avser dock inte att följa med till affär för veckohandling.
- Insatsen kan beviljas med maximalt fyra timmar per månad
- Tid kan inte sparas till nästkommande månad/månader.

3.3.4 Ledsagning

Insatsen syftar till att möjliggöra för personer att kunna ta sig till och från aktiviteter.

Behovsgrupp är personer som p.g.a. fysiska och/eller kognitiva svårigheter har väsentliga svårigheter att ta sig till och från aktiviteter. Ledsagning till och från sjukvårdsbesök eller tandläkare ingår om den enskilde behöver hjälp med att anmäla sig och betala vårdavgiften.

Behöver personen på grund av kognitiva svårigheter stöd av personal under besöket för att kunna tillgodogöra sig informationen kan även det ingå i ledsagningen. Insatsens innehåll och utformning:

- I första hand ska ledsagning till sjukvårdsbesök ske med hjälp av anhöriga/närstående.
- Ledsagningen ska inte ersätta sjukvårdens ansvar för den enskilde när denne vistas på sjukhus eller vårdcentral.
- Vid behov av hjälp med uttag av kontanter kan ledsagning beviljas till bank eller uttagsautomat för att den enskilde själv ska kunna göra uttag.

3.3.5 Avlösning

Insatsen ska bidra till ökad livskvalitet och bibehållen hälsa genom att anhöriga får möjlighet till vila och ges utrymme att utöva egna aktiviteter i eller utanför hemmet.

Avlösningen kan ske i hemmet eller via en aktivitet tillsammans med den som är i behov av sällskap och stöd. Behovsgrupp är anhöriga som vårdar en närstående som ska lever i hushållsgemenskap med den närstående som vårdas i sitt hem. Som anhörig ska man svara för betydande hjälp och stödinsatser till den som vårdas och den som vårdas ska inte kunna lämnas utan tillsyn i hemmet. Insatsens innehåll och utformning:

- Avlösaren ger personlig omvårdnad men utför inte andra uppgifter som tvätt, städning och liknande sysslor.

- Avlösning i hemmet kan vara både biståndsbedömd och inte biståndsbedömd. Den inte biståndsbedömda avlösningen är till för den som inte har bistånd i form av hemtjänst beviljat och kan ges måndag-fredag kl. 8.30-16, upp till tio timmar per månad.
- Har den enskilde beviljats andra hemtjänstinsatser behöver personen även ansöka om bistånd när det gäller avlösning. Den biståndsbedömda avlösarservicen utförs av hemtjänstpersonal och kan utföras vardagar och helger mellan kl. 07-21.
- Beviljade timmar kan inte sparas till nästkommande månad/månader.
- Avlösning i hemmet är avgiftsfri upp till tio timmar, både för biståndsbedömd och inte biståndsbedömd insats.

3.3.6 Egenvård

Egenvård avser hälso- och sjukvårdsåtgärder som en person själv utför för att upprätthålla hälsa och välbefinnande. Exempel på egenvård kan vara att ta på medicinskt ordinerade stödstrumpor och att ge ögondroppar eller andra läkemedel. Insatsen medges då den enskilde inte själv kan utföra egenvård och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Biståndshandläggaren ska av den enskilde begära in ett skriftligt intyg med ordinarie underskrift (till exempel läkare, sjuksköterska, fysioterapeut eller arbetsterapeut) på att uppgiften bedöms som egenvård. Det är läkarens bedömning som avgör vad som är att betrakta som egenvård och som ligger till grund för biståndsbeslutet gällande egenvård.

3.3.7 Färdsätt

När insatsen kräver någon form att förflyttning med fordon ska den enskilde använda färdtjänst, taxi eller annat färd sätt.

3.3.8 Hemtjänst till barnfamilj

Insatsen syftar till att ge praktiskt stöd med barnen och eller hemmets skötsel. Behovsgrupp är familjer där föräldrar på grund av sjukdom och eller funktionsnedsättning behöver praktisk hjälp med barnen och eller hemmets skötsel. För ensamstående med tvillingar eller föräldrapar med nyfödda trillingar eller fler, kan hemtjänst i form av avlastande praktisk hjälp beviljas. Insatsens innehåll och utformning:

- Hemtjänsten ska inte överta ansvaret för barnen. Enligt Föräldrabalken har vårdnadshavare, oavsett om de lever tillsammans eller inte, ett långtgående ansvar för barnets personliga förhållanden och skall se till att barnets behov blir tillgodosedda. Barnets vårdnadshavare svarar även för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter.
- Den funktionsnedsatta föräldern ska vara närvarande när insatsen utförs.

4. Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

Insatsen syftar till att underlätta för den enskilde att bo kvar i ordinärt boende genom en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Den kan avlasta närstående som lever i hushållsgemenskap med den enskilde. Behovsgrupp är personer med demensdiagnos alternativt påbörjad demensutredning. Den enskilde ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig de aktiviteter, enskilt eller i grupp, som ingår i dagverksamhetens arbetsmetodik. Insatsens innehåll:

- Dagverksamhet kan beviljas två dagar per vecka.
- Om speciella skäl föreligger kan dock upp till fem dagar per vecka beviljas.
- Den enskilde äger inte rätt att nyttja dagverksamheten under vistelse på korttidsboende, växelboende eller särskilt boende.

5. Korttidsboende

Korttidsboende är en tillfällig insats som ingår i det vidare begreppet särskilt boende. Korttidsboende är avsett för tillfällig vård och omsorg dygnet om. Insatser i form av hemtjänst och hemsjukvård ska i första hand ha prövats i hemmet eller bedömts vara så omfattande att det inte kan utföras i hemmet, innan beslut om korttidsvård kan beviljas. Insatsen syftar till tillfällig rehabilitering och återhämtning och eller omvårdnad. Behovsgrupp:

- Den enskilde har behov av att återhämta krafter efter sjukhusvistelse, för att möjliggöra återgång till ordinärt boende.
- Tillfälligt avlasta närstående som vårdar anhörig.
- Vårdande anhörig är tillfälligt sjuk och behovet inte kan tillgodoses med insatser i hemmet.
- Lösa boendefrågan i väntan på bostadsanpassning, om inte tillfälliga lösningar i hemmet är möjliga. Ska vara bedömt av rehabiliteringspersonal.
- Den enskilde är i behov av vård och omsorg dygnet om i avvaktan på verkställighet av beviljat särskilt boende.

Insatsen innehåll och utformning:

- Tidsbegränsning maximalt 3 veckor. Inom perioden ska uppföljning ske. Efter uppföljning kan antalet veckor utökas eller minskas efter behov.
- Vid inläggning på sjukhusavdelning avslutas beslut om korttidsboende.
- Beslut om korttidsboende kan maximalt beviljas för två månader.

5.1 Växelboende

Insatsen syftar till att avlasta och eller avlösa anhöriga, som lever i hushållsgemenskap, med den närståendes behov av personlig omvårdnad och eller tillsyn. Behovsgrupp är personer som har stort behov av tillsyn, trygghet och eller ett stort omvårdnadsbehov. Det ska finnas ett behov av regelbunden avlastning för anhöriga eller närstående. Situationen ska säkras om den enskilde har smittsamma sjukdomar när den kommer till växelboendet. Insatsen innehåll och utformning:

- Växelvård kan erbjudas, en alternativt två veckor av fyra. En vecka motsvarar alltid sex dagar.
- Växelvård kan erbjudas maximalt två veckor av fyra. Om större behov finns skall permanent boende övervägas.

6. Särskilt boende

Särskilt boende är ett samlingsnamn för olika boendeformer för äldre personer med omfattande omvårdnadsbehov. Det finns särskilda boenden utan speciell inriktning, boenden för personer med demenssjukdom samt korttidsboenden.

På särskilda boenden har kommunen hälso- och sjukvårdsansvaret upp till sjuksköterskenivå. Sjuksköterska finns på plats i boendet och rehabiliteringspersonal finns att tillgå. Insatsen syftar till att tillgodose behov av personlig omvårdnad och trygghet och eller säkerhet dygnet runt. Behovsgrupp är personer:

- med omfattande behov av omvårdnadsinsatser dygnet om
- som behöver hjälp och eller tillsyn som uppstår med korta och oförutsägbara intervaller under dygnet
- med stora vård- och omsorgsbehov som inte längre kan tillgodoses med hemtjänst, hemsjukvårdsinsatser, växelboende och eller dagverksamhet i ordinärt boende.

Insatsens innehåll och utformning:

- På särskilt boende finns möjlighet till social samvaro och utevistelser.
- Det finns möjlighet till måltider och aktiviteter i gemensamhetsutrymmen.
- Det finns tillgång till personal dygnet runt.
- Vid ~~anvisning~~/erbjudande om ledig lägenhet i särskilt boende prioriteras enligt nedan;
 1. Enskild som är beviljad särskilt boende och bor på korttidsboende.
 2. Enskild som är beviljad särskilt boende och har omfattande omvårdnadsinsatser i ordinärt boende.
 3. Enskilds önskemål om att byta lägenhet.
- Vid erbjudande om lägenhet är det alltid den enskildes behov som är utgångspunkten, oavsett när beslut om bistånd särskilt boende fattats.
- Om den enskilde tackar nej till erbjuden lägenhet mer än en gång, tar handläggaren kontakt med den enskilde och bedömer om behovet av särskilt boende kvarstår eller inte.
- Person som i avvaktan på särskilt boende, vistas på korttidsboende, kan inte tacka nej till anvisad lägenhet. Personen har dock möjlighet att ställa sig i kö för att byta lägenhet till önskat boende. Väljer personen att tacka nej till erbjuden lägenhet, får personen flytta hem till bostaden.

6.1 Parboende

Syftet med rätten att få bo tillsammans i särskilt boende är att par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver omfattande stöd, vård och omsorg och han eller hon är i behov av särskilt boende. Denna möjlighet ingår i skälig levnadsnivå för äldre som varaktigt bor eller har bott tillsammans. Insatsen förutsätter att båda parter vill fortsätta bo tillsammans.

Socialförvaltningen har möjlighet att avgöra om paret kan bo i samma lägenhet, samma avdelning eller samma hus. Denna bedömning görs utifrån de enskildas önskemål och behov och lokalernas utformning. I bedömningen ska även ingå att arbetsmiljön säkerställs så att den biståndsberättigades behov ska kunna tillgodoses på ett säkert sätt.

Om den medboende inte har behov av insatser enligt Socialtjänstlagen ska han eller hon sköta sig på egen hand. Utifrån boendets utformning får en överenskommelse göras med ansvarig enhetschef om hur detta ska utföras exempelvis när det gäller tvätt och matlagning. Möjlighet finns att medboende får äta alla måltider som serveras på det särskilda boendet.

Om den medboende behöver hemtjänst utförs det av personal på särskilda boendet. Ansökan om hemtjänst hanteras som hemtjänst i ordinärt boende. Om den medboende beviljas särskilt boende kan han eller hon bo kvar i sin lägenhet.

Om den biståndsberättigade avlider, sägs hyresavtalet upp eftersom den medboende inte längre är i behov av parboende. Den medboende har tre månader på sig att flytta ut. Detta skrivs in i hyresavtalet och informeras om av handläggaren vid ansökningstillfället.